Varsinais-Suomen hyvinvointialue
Omaishoidon tuen toimintaohje

Omaishoidon tuen toimintaohje on voimassa 1.1.2023 alkaen lukuun ottamatta toimintaohjeen lukua 4.2. ”Omaishoidon tuen hoitopalkkion maksamisen keskeyttäminen”.

Luku 4.2. ”Omaishoidon tuen hoitopalkkion maksamisen keskeyttäminen” ohjeistus tulee voimaan 1.8.2023.

Toimintaohjeen päivittäminen: Kirsi Kiviniemi, Sari Hietala, Maria Vesala ja Nina Hanhilampi

Aluehallituksen päättämien indeksitarkastusten päivitysloki.

Datum	Asia	Päivittäjä
30.4.2024	Omaishoidon hoitopalkkiot ja sijaishoitajien palkkiot sekä kulukorvaukset on päivitetty aluehallituksen päätöksen 19.12.2023, § 452 mukaan. Lisätty liite 3, jossa on yhteenveto hoitopalkkioista ja kulukorvauksista 1.1.2024 alkaen.	Kirsi Kiviniemi
17.12.2024	Päivitetty Vammaispalvelulain (675/2023) edellyttämät muutokset aluehallituksen päätöksen 17.12.2024, § 403 mukaan.	Kirsi Kiviniemi
14.1.2025	Omaishoidon hoitopalkkiot ja sijaishoitajien palkkiot sekä kulukorvaukset on päivitetty liitteeseen 3 aluehallituksen päätöksen 17.12.2024, § 402 mukaan.	Nina Hanhilampi
20.1.2026	Omaishoidon hoitopalkkiot ja sijaishoitajien palkkiot sekä kulukorvaukset on päivitetty liitteeseen 3 aluehallituksen päätöksen 15.12.2025, § 407 mukaan.	Nina Hanhilampi

Sisällys

1. Omaishoidon tuen myöntämisen yleiset edellytykset....4
2. Omaishoidon tuen hakeminen ja päätös omaishoidon tuesta....4
2.1 Omaishoidon tuen hakeminen....4
2.2 Päätös omaishoidon tuesta....4
2.3 Omaishoidon tukea koskeva sopimus....5
3. Omaishoitajan lakisääteiset vapaat ja hoidettavan hoidon järjestäminen....5
4. Omaishoidon tuen hoitopalkkio....6
4.1 Hoitopalkkion maksaminen....6
4.2 Omaishoidon tuen hoitopalkkion maksamisen keskeyttäminen....7
5. Ilmoitusvelvollisuus poissaoloista ja olosuhteiden muutoksista....7
6. Sopimuksen irtisanominen ja purkaminen....8
7. Sijaishoito toimeksiantosopimuksella....8
8. Asiaa koskevat säädökset....9
Liite 1 Omaishoidon tuen myöntämisperusteet ja hoitopalkkiot 1.1.2023 lukien, AH 8.11.2022/ § 328....11
Liite 2 Omaishoidon tuen sijaishoitajien kulukorvaukset 1.1.2023 lukien, AH 10.1.2023/ § 5....19
Liite 3 Varsinais-Suomen hyvinvointialueen omaishoidon palkkiot ja korvaukset 2026....20

1. Omaishoidon tuen myöntämisen yleiset edellytykset

Hoidettavalla on kotikuntalain tarkoittama kotipaikka Varsinais-Suomen hyvinvointialueella. Mikäli kyse ei ole Suomen kansalaisesta, oleskelulupa Suomessa vaikuttaa päätöksenteon harkintaan.

Omaishoidon tukea voidaan myöntää yhteisöllisessä asumisessa asuvalle henkilölle.

Tukea ei myönnetä, jos

- Hoidettava asuu ympärivuorokautisessa palveluasumisessa tai on pitkäaikaisessa laitospalvelussa.
- Mikäli viranomainen on sijoittanut lapsen tai nuoren kodin ulkopuolelle.
- Muut palvelut turvaavat hoidettavan edunmukaisen hoidon ja huolenpidon paremmin kuin omaishoidon tuki.
- Hoidettava on säännöllisesti yli 14 vuorokautta kuukaudesta kodin ulkopuolisessa hoidossa.

Omaishoitajalta edellytetään terveytensä, hoitotaitojensa, soveltuvuutensa, voimavarojensa ja elämäntilanteensa ja elämäntapojensa puolesta sopivuutta tehtävään. Jos omaishoitajan terveydentila tai omaishoitajan ikä ja toimintakyky rajoittavat hänen toimimistaan omaishoitajana, voidaan omaishoidon tuki olla myöntämättä tai irtisanoa / purkaa.

2. Omaishoidon tuen hakeminen ja päätös omaishoidon tuesta

2.1 Omaishoidon tuen hakeminen

- Omaishoidon tuen päätöksenteon tukena käytetään lääkärinlausuntoja sekä muita hoitoisuuteen liittyviä lausuntoja. Lääkärinlausunto voi olla enintään 6 kk vanha hakemusta toimitettaessa.
- Jos hakemukseen tai jo myönnetyn omaishoidon tuen tarkastusta varten pyydettyjä lisäselvityksiä ei ole toimitettu 3 kuukauden kuluessa niiden pyytämisestä, hakemus raukeaa ja siitä tehdään kielteinen päätös.
- Mikäli kotikäyntiä tarvitaan ja kotikäyntiä ei pystytä hakijasta johtuvista syistä toteuttamaan 3 kuukauden aikana, hakemus raukeaa ja siitä tehdään kielteinen päätös.
- Tarvittaessa voidaan pyytää omaishoitajan terveydentilaa koskevia lausuntoja. Omaishoidon tuen päätöstä tehtäessä arvioidaan kokonaisvaltaisesti, selviytyykö omaishoitaja omaishoitoon sisältyvistä tehtävistä.

2.2 Päätös omaishoidon tuesta

- Omaishoidon tuki myönnetään pääsääntöisesti siitä päivästä lukien, kun asia on tullut vireille eli kun omaishoidon tuen hakemus on kirjattu saapuneeksi asiakasohjaukseen.
- Päätös on pääsääntöisesti toistaiseksi voimassa oleva, mutta päätös voi olla perustellusta syystä myös määräaikainen (Omaishoitolaki 973/2005 8 §).

- Mikäli omaishoidon tuen myöntämisperusteet eivät täyty tai omaishoidon tukeen varattu määräraha ei riitä tuen myöntämiseen, tehdään omaishoidon tuesta kielteinen päätös.
- Kielteinen omaishoidon tuen päätös perustellaan hoidettavalle. Tarvittaessa hoidettava ohjataan muiden palveluiden ja tukien piiriin.
- Omaishoidon työntekijän päätökseen tyytymätön voi tehdä oikaisuvaatimuksen 30 päivän kuluessa saatuaan tiedon päätöksestä. Oikaisuvaatimuksen laatiminen ohjeistetaan päätöksen liitteessä.
- Omaishoidon tuen keskeytymisestä ei tarvitse tehdä erillistä päätöstä, kun sopimukseen kirjataan keskeytyksen kriteerit (missä tilanteissa maksu keskeytyy).

2.3 Omaishoidon tukea koskeva sopimus

- Omaishoidon sopimuksella tarkoitetaan omaishoitajan ja hoidon järjestämisestä vastaavan hyvinvointialueen välistä toimeksiantosopimusta omaishoidon järjestämisestä (Omaishoitolaki 937/2005, 2§).
- Omaishoitolain (937/2005, 8§) mukaan omaishoitosopimuksen tulee sisältää seuraavat tiedot:
    - hoitopalkkion määrä ja maksutapa
    - oikeus omaishoitajan lakisääteisiin vapaapäiviin
    - suunnitelma vapaan järjestämisestä
    - mikäli sopimus on määräaikainen, sopimuksen kesto ja peruste
- Sopimuksen tulee sisältää tiedot mahdollisista omaishoidon tuen keskeyttämisen kriteereistä (luku 4.2).
- Omaishoitaja ei ole työsopimuslain (55/2001) tarkoittamassa työsuhteessa sopimuksen tehneeseen hyvinvointialueeseen, hoidettavaan tai hoidettavan huoltajaan. Omaishoidon sopimusta ei tehdä, jos sopimuksen tekeminen on vastoin hoidettavan tahtoa tai etua. Sopimus syntyy vasta, kun molemmat osapuolet (omaishoitaja ja hyvinvointialue) ovat sen allekirjoittaneet.
- Hoidettavaa kuullaan palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä hänen ymmärtämällään tavalla.
- Mikäli asiakassuunnitelman tarkastaminen muuttaa hoitopalkkiota, tehdään omaishoidon tuesta uusi oikaisukelpoinen päätös ja uusitaan omaishoitosopimus.
- Omaishoitajan eläketurvasta säädetään kunnallisessa eläkelaissa (549/2003). Omaishoidon tuen palkkio kartuttaa eläkettä 68-vuotiaaksi asti.
- Hyvinvointialue on vakuuttanut omaishoitosopimuksen tehneen hoitajan työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 3§:n 1 momentin mukaisella vakuutuksella. Sopimuksen liitteeksi laitetaan toimintaohjeet tapaturman tai ammattitaudin ilmoittamiseksi.
- Varhan vanhat sopimukset tulee päivittää uusiksi viimeistään joulukuussa 2023, jos vanhat sopimukset poikkeavat Varhan ohjeista/palkkioluokista.

3. Omaishoitajan lakisääteiset vapaat ja hoidettavan hoidon järjestäminen

- Hyvinvointialueen kanssa omaishoidon tuen sopimuksen tehneellä omaishoitajalla on oikeus pitää lakisääteistä vapaata kolme (3) vuorokautta kalenterikuukautta kohti.
- Omaishoitaja voi pitää kertyneet omaishoidon lakivapaansa kuukausittain tai kerätä lakivapaansa enintään puolen vuoden ajalta.

- Kertyneet lakivapaat on pidettävät seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä.
- Lakivapaiden kerryttämisestä on hyvä sopia mahdollisimman varhaisessa vaiheessa hyvinvointialueen omaishoidon työntekijän ja omaishoitajan kesken, jotta voidaan turvata vapaan aikainen hoito hoidettavalle
- Pitämättömiä lakivapaita ei korvata rahana eikä niitä voi pitää ennakkoon.
- Halutessaan omaishoitaja voi hyödyntää kertyneitä lakivapaita myös sairastuessaan. Esimerkiksi tilanteissa, joissa hoidettavalle on järjestetty hoito omaishoitajan sairastumisen vuoksi.
- Hyvinvointialueen omaishoidon työntekijä ja omaishoitaja voivat sopia, että tarvittaessa lakivapaan voi pitää useampana alle vuorokauden pituisena jaksona.
    - Jaksot lasketaan 8 tunnin mittaisina, jolloin 3 jaksoa on yksi vuorokausi
    - Uusi jakso alkaa 8 tunnin täytyttyä
- Omaishoitajan vastuulla on tiedottaa sijaishoitopaikkaa asiakkaan tarvitsemasta hoidosta ja valvonnasta sekä huolehtia hoitojaksolle mukaan hoidettavan mahdolliset lääkkeet ja muut henkilökohtaiset tarvikkeet.
- Omaishoidettavalle ei kuulu kuljetuksia omaishoitajan vapaiden järjestelyn yhteydessä.
- Jos omaishoidon vapaa järjestetään kehitysvammaisten erityishuoltona, se kirjataan erityishuolto-ohjelmaan ja tällöin hyvinvointialue järjestää kuljetuksen tai korvaa kuljetuskustannukset (Kehitysvammalaki 39 § ja Asiakasmaksulaki 4 § 2. kohta). Uusia päätöksiä erityshuolto-ohjelmista ei tehdä 1.1.2025 jälkeen saapuneisiin hakemuksiin. Siirtymäaikana (vuoden 2027 loppuun) noudatetaan lainsäädäntöä, joka on ollut voimassa asiakkaan palvelun hakemisen ajankohdassa.
- Omaishoidettavalta ei peritä asiakasmaksua hoitajan lakisääteisen vapaan aikana (Aluevaltuuston päätös 23.11.2022, 137 §).
- Mikäli hoidettavan kotikunta on Varsinais-Suomen hyvinvointialueella ja hoidettava oleskelee tilapäisesti toisen hyvinvointialueen alueella, Varsinais-Suomen hyvinvointialue määrittää, voidaanko omaishoidon vapaat toteuttaa ja kuinka ne toteutetaan.

4. Omaishoidon tuen hoitopalkkio

- Omaishoidon tuen myöntämisperusteet ja hoitopalkkiot on päätetty hyvinvointialueen aluehallituksessa 8.11.2022, 329 § (liite 1).
- Hoitopalkkioluokissa on huomioitu omaishoitajan antama hoidon määrä, joten hoidettavan saamat muut palvelut eivät vaikuta omaishoidon tuen hoitopalkkioluokkaan.

4.1 Hoitopalkkion maksaminen

- Hyvinvointialueella on käytössä Oima-palvelu, jonka kautta hoitopalkkiot maksetaan. Oima-palvelussa seurataan omaishoitajan lakivapaiden kertymistä ja vapaiden käyttöä ja sinne kirjataan keskeytykset. Omaishoitajat koulutetaan Oima-palvelun itsekäyttöön. Ellei omaishoitaja ota käyttöön Oima-palvelua, hän ilmoittaa lakivapaiden käytön ja keskeytykset omaishoidon työntekijälle.
- Kaikki ilmoitetut vapaat tulee kirjata Oimaan, jotta vapaiden laskenta on Oimassa mahdollista.
- Omaishoidon hoitopalkkio maksetaan omaishoitosopimukseen kirjatusta ajankohdasta lukien eli siitä alkaen kun omaishoidon tuen hakemus on kirjattu vastaanotetuksi asiakasohjauksessa.

- Kun kyseessä on omaishoidon tuen hoitopalkkion korotus, niin korotettu palkkio tulee voimaan sen kuukauden alusta kun hakemus on kirjattu vastaanotetuksi asiakasohjauksessa.
- Omaishoidon hoitopalkkion maksupäivä on jälkikäteen kalenterikuukauden 15. päivä.

4.2 Omaishoidon tuen hoitopalkkion maksamisen keskeyttäminen

Omaishoitajan lakisääteiset vapaat (3 vrk) eivät keskeytä omaishoidon tuen hoitopalkkion maksamista.

Omaishoidettavan säännöllinen vuorohoito tai tilapäishoito, joka kestää enintään seitsemän (7) vuorokautta kuukaudessa sisältäen omaishoidon lakisääteiset vapaat, ei alenna omaishoidon tuen hoitopalkkiota.

Omaishoidon keskeytyessä omaishoitajasta johtuvasta syystä, hoitopalkkion maksaminen keskeytyy seitsemän (7) vuorokauden kuluttua.

Jos omaishoito keskeytyy tilapäisesti yllättäen tai suunnitellusti hoidettavan terveydentilasta johtuvasta syystä, hoitopalkkion maksaminen keskeytetään kuukauden kuluttua.

Hoidettavan muuttaessa pysyvästi kodin ulkopuolelle, omaishoidontuen maksaminen päättyy kuluvan kuukauden loppuun.

Omaishoidettavan kuolemantapauksessa palkkio maksetaan kuluvan kuukauden loppuun.

Omaishoitaja kirjaa keskeytykset ja muutokset Oima-palveluun tai ilmoittaa keskeytykset ja muutokset omaishoidon työntekijälle. Ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnistä seuraa perusteettomasti maksetun tuen takaisinperintä.

Hoitojakson sisältäessä keskeytyspäiviä, kuukausipalkkaisen omaishoitajan hoitopalkkion laskemisessa käytetään jakajana 365 päivää. Keskeytyneen hoitojakson hoitopalkkion laskentakaava: hoitopalkkio/kk – hoitopalkkio/kk x 12/365 vrk x keskeytyspäivien lukumäärä.

Oimassa hoitojakson tarkastaja/hyväksyjä laskee palkkion suuruuden, jota varten on käytössä laskuri.

Määräajaksi tehty sopimus lakkaa ilman irtisanomista määräajan päätyttyä. Mikäli tuen tarve määräajan jälkeen jatkuu, tulee toimittaa uusi hakemus hyvissä ajoin ennen määräajan päättymistä.

5. Ilmoitusvelvollisuus poissaoloista ja olosuhteiden muutoksista

Omaishoidon tuki ei ole ulkomaille myönnettävää palvelua. Kaikista hoitajan ja hoidettavan ulkomaanmatkoista tulee ilmoittaa. Omaishoitajan ja hoidettavan lyhyt ulkomaanmatka ei ole omaishoidon tuen palkkion maksamisen esteenä. Jos ulkomailla oleskelu kestää yli kolme viikkoa, maksu keskeytyy. Jos ulkomailla oleskelu jatkuu yli kolme kuukautta, sopimus irtisanotaan.

6. Sopimuksen irtisanominen ja purkaminen

Hyvinvointialue voi irtisanoa sopimuksen päättymään aikaisintaan irtisanomista seuraavan kahden kuukauden kuluttua. Jos hoitaja irtisanoo sopimuksen, sopimus päättyy kuukauden kuluttua sopimuksen irtisanomisesta.

Irtisanomisajasta riippumatta sopimus voidaan purkaa välittömästi, jos sopimuksen jatkaminen vaarantaa hoidettavan tai hoitajan terveydentilan tai turvallisuuden. Hoitajan terveydentilaan tai elämänhallintaan liittyvät ongelmat voivat olla peruste sopimuksen purkamiselle.

Muutto pois Varsinais-Suomen hyvinvointialueelta, joka omaishoidon tuen on myöntänyt, tulee ilmoittaa välittömästi omaishoidon työntekijälle. Tuki on hyvinvointialuekohtaisesti myönnettävä etuus ja muutto pois alueelta päättää omaishoidon tuen maksamisen ja oikeuden lakisääteiseen vapaaseen muuttopäivästä alkaen. Liikaa maksettu omaishoidon tuki peritään takaisin.

7. Sijaishoito toimeksiantosopimuksella

Hyvinvointialue voi järjestää omaishoitajan lakisääteisen vapaan ajaksi tarvittavan sijaishoidon tekemällä toimeksiantosopimuksen sijaishoitajan kanssa. Sijaishoitajana voi toimia omaishoitolaissa säädetyt edellytykset täyttävä täysi-ikäinen henkilö. Toimeksiantosopimuksella henkilö sitoutuu ottamaan vastuun hoidettavasta hoitajan vapaiden aikana. Lisäksi edellytyksenä on, että järjestely toteutetaan ottamalla huomioon hoidettavan henkilön mielipide ja että järjestely arvioidaan hoidettavan henkilön edun mukaiseksi. Omaishoitaja/omaishoitoperhe hankkii itse soveltuvan sijaishoitajan, jonka kanssa toimeksiantosopimus tehdään. Sijaishoitaja ei voi olla lapsen huoltaja. Viime kädessä hyvinvointialue hyväksyy sijaishoitajan ja päättää, katsotaanko sijaishoito hoidettavalle soveltuvaksi vapaiden käyttömuodoksi. Alaikäisen hoidettavan sijaishoitajaksi ryhtyvästä henkilöstä voidaan pyytää rikostaustaote ennen toimeksiantosopimuksen laadintaa. Ote pyydetään tarvittaessa. Toimeksiantosopimukseen kirjataan, tarvitaanko rikostausta ote ja jos tarvitaan, kirjataan otteen tarkistuspäivämäärä. Toimeksiantosopimus voidaan allekirjoittaa, kun rikostaustaote on esitetty.

Sijaishoito tapahtuu hoidettavan ja sijaishoitajan keskinäisen sopimuksen mukaan joko hoidettavan tai sijaishoitajan kotona.

Sijaishoitajalle maksettava palkkio on

- 1. hoitopalkkioluokassa olevan hoidettavan sijaishoitajalle euroa/vuorokausi, katso liite 3
- muissa hoitopalkkioluokissa euroa/vuorokausi, katso liite 3.

Omaishoitaja voi sopia omaishoidon työntekijän kanssa yhden lakivapaan pitämisestä enintään kolmessa osassa. Sijaishoitajan palkkio osapäiväisessä sijaistuksessa määräytyy taulukon 1 mukaan

Taulukko 1: Sijaishoitajan palkkio osapäiväisessä sijaistuksessa.

Toteutuneet tunnit	Palkkio	Ohje sijaishoitajalle, merkintä Oimassa

0 - 8 tuntia	palkkio on kolmannes vrk-palkkiosta, katso liite 3	Sijaistuksen kesto on enintään 8 tuntia, sijaishoitaja valitsee Oimassa 0 – 8 tuntia
8 – 16 tuntia	palkkio on 2/3 osaa vrk-palkkiosta, katso liite 3	Sijaistuksen kesto on enintään 16 t, sijaishoitaja valitsee Oimassa 8 – 16 tuntia
16 – 24 tuntia	palkkio, katso liite 3	Sijaistuksen kesto on enintään 24 t, sijaishoitaja valitsee Oimassa 16 – 24 tuntia

Sijaishoitaja kirjaa toteutuneet hoitojaksot Oima-palveluun tai toimittaa lomakkeen toteutuneista hoitojaksoista ja matkoista kuluvan kuukauden viimeiseen päivään mennessä omaishoidon työntekijälle. Sijaishoitaja ja omaishoitaja allekirjoittavat lomakkeen, mikäli sijaishoitaja ei ilmoita tunteja Oimassa.

Sijaishoitajalle maksetaan kulukorvauksia (AH 10.1.2023, § 5). Kulukorvauksista sovitaan sijaishoitajan kanssa tehtävässä sopimuksessa. Varhan alueella sijaishoitaja saa korvauksen oman auton käytöstä (AH 10.1.2023, § 5). Varhan alueen ulkopuolella asuvalle sijaisomaishoitajalle matkakulujen korvauksen perusteena käytetään edullisinta joukkoliikenteen taksaa.

Sijaishoitajalle korvataan enintään kolme edestakaista matkaa per lakivapaa (AH 18.4.2023, § 167).

Verohallinnon ohjeen mukaan toimeksiantosuhteiselle hoitajalle maksettavat matka- ja kulukorvaukset ovat veronalaista tuloa. https://www.edilex.fi/verohallinnon_ohjeet/2017_0320.html

Sijaishoitajaa koskevat samat irtisanomisajat kuin omaishoitajaa. Sijaishoitosopimusta ei voi tehdä takautuvasti. Mikäli sijaishoitaja laiminlyö velvoitteensa (hoidettavan hoito ja/tai hoitojaksojen ilmoittaminen), voidaan toimeksiantosopimus irtisanoa. Sijaishoitaja ei ole työsopimuslain tarkoittamassa työsuhteessa sopimuksen tehneeseen hyvinvointialueeseen, hoidettavaan tai hoitajaan.

8. Asiaa koskevat säädökset

- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmakuista (734/1992)
- Laki kehitysvammaisten erityishuollosta (519/1977)
- Laki omaishoidon tuesta (937/2005)
- Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista, asiakaslaki (812/2000)
- Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (980/2012)
- Hallintolaki (434/2003)
- Sosiaalihuoltolaki (1301/2014)
- Työtapaturma- ja ammattitautilaki (459/2015)
- Kunnallinen viranhaltijain ja työntekijäin eläkelaki (549/2003)
- Työsopimuslaki (55/2001)
- Lastensuojelulaki (417/2007)
- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä (569/2009)

- Perhehoitolaki (263/ 2015)
- Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä (504/2002)
- Vammaispalvelulaki (675/2023)

Liite 1 Omaishoidon tuen myöntämisperusteet ja hoitopalkkiot 1.1.2023 lukien, AH 8.11.2022/ § 328

Liitteen sisältö on päivitetty vastaamaan aluehallituksen 8.11.2022 / § 329 päätöstä / kk, 11.10.2022

Omaishoidon tuen myöntämisperusteet ja palkkioluokat

1. Omaishoidon tuki

Omaishoidon tuki on määrärahasidonnainen sosiaalipalvelu, joka perustuu omaishoidon tuesta annettuun lakiin (2.12.2005/937) ja siihen myöhemmin tehtyihin muutoksiin sekä Varsinais-Suomen hyvinvointialueen hyväksymiin myöntämisperusteisiin ja hoitopalkkioluokkiin.

Omaishoidolla tarkoitetaan vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotioloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla. Tuella on tarkoitus mahdollistaa asiakkaan kotona asuminen. Tuella tapahtuva hoito voi olla vaihtoehto palveluasumiselle, pitkäaikaishoidolle tai runsaille kotihoidon/muille palveluille.

Omaishoidon tuella tarkoitetaan kokonaisuutta, joka muodostuu hoidettavalle annettavista tarvittavista palveluista sekä omaishoitajille annettavasta hoitopalkkiosta, vapaasta ja omaishoitoa tukevista palveluista. Lain mukaan hoitopalkkion taso määräytyy hoidon sitovuuden ja vaativuuden mukaan. Hoitopalkkiot tarkistetaan kalenterivuosittain kertoimella, joka vuosittain vahvistetaan työntekijäin eläkelain (395/2006) 96 §:n soveltamista varten. Palkkion indeksikorotukset lisätään vuosittain palkkioihin ilman sopimuksen uusimista.

Omaishoidon tuen keskeiset käsitteet:

Omaishoito: vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotioloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla;

Omaishoitosopimus: hoitajan ja hoidon järjestämisestä vastaavan hyvinvointialueen välistä toimeksiantosopimusta omaishoidon järjestämisestä;

Omaishoitaja: hoidettavan omaista tai muuta hoidettavalle läheistä henkilöä, joka on tehnyt omaishoitosopimuksen;

Omaishoidon tuen kokonaisuus: muodostuu hoidettavalle annettavista tarvittavista palveluista sekä omaishoitajalle annettavasta hoitopalkkiosta, vapaasta ja omaishoitoa tukevista palveluista.

2. Omaishoidon tuen myöntämisen edellytykset

Omaishoidon tuesta annetun lain 3 §:n mukaan yleiset myöntämisperusteet ovat:

a. Henkilö tarvitsee alentuneen toimintakyvyn, sairauden, vamman tai muun vastaavanlaisen syyn vuoksi kotioloissa hoitoa ja muuta huolenpitoa.
b. Hoidettavan omainen tai muu läheinen henkilö on valmis vastaamaan hoidosta ja huolenpidosta tarpeellisten palveluiden avulla.

c. Hoitajan terveys ja toimintakyky vastaavat omaishoidon asettamia vaatimuksia.
d. Omaishoito yhdessä muiden sosiaali - ja terveyspalveluiden kanssa on hoidettavan hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden kannalta riittävää.
e. Hoidettavan koti on terveydellisiltä ja muilta olosuhteiltaan siellä annettavalle hoidolle sopiva.
f. Tuen myöntämisen arvioidaan olevan hoidettavan edun mukaista.

3. Lasten ja nuorten (alle 18-vuotiaat) omaishoidon tuen myöntämisperusteet ja hoitopalkkioluokat

Lasten ja nuorten omaishoidon tuki kohdennetaan vammaisille ja pitkäaikaissairaille lapsille ja nuorille, joiden hoito on terveeseen saman ikäiseen lapseen tai nuoreen verrattuna erittäin vaativaa ja sitovaa. Lapsen tai nuoren tarvitsemaa hoitoa, huolenpitoa, valvontaa ja ohjausta tarkastellaan omaishoidon tarpeen arvioinnissa suhteessa terveen samanikäisen lapsen vastaaviin tarpeisiin.

Alle 3-vuotiaalle lapselle tukea voidaan myöntää silloin, kun kysymyksessä on vammainen tai pitkäaikaissairas lapsi, joka tarvitsee vaativan ja sitovan hoidon lisäksi esimerkiksi vaativia hoitotoimenpiteitä (näitä voivat olla muun muassa peg-letku, iv-hoito) tai lapsi muutoin vaatisi sairaalahoitoa tai laitoshoitotasoisen hoitopaikan.

Lapsen tai nuoren omaishoitaja voi olla ansiotyössä kodin ulkopuolella, koska lapsi voi olla koulussa tai päivähoidossa, tai joku muu huolehtii lapsen hoidosta työssäkäynnin aikana. Mitä vaativammasta omaishoitotilanteesta on kyse, sitä merkittävämmin hoidettavan tarpeet tavallisesti vaikuttavat myös omaishoitajan mahdollisuuteen osallistua ansiotyöhön tai opiskeluun. Siirtymävaiheen erittäin vaativassa palkkioluokassa edellytyksenä on tuen aikainen poissaolo ansiotyöstä.

Jos lapsen huoltajat ovat eronneet ja heillä on yhteishuoltajuus, tulee molempien huoltajien tietää omaishoidon tuen hakemisesta. Tämä varmistetaan siten, että molemmat huoltajat allekirjoittavat hakemuksen, tai omaishoidon tukea hakeva huoltaja kirjaa hakemukselle toisen huoltajan yhteystiedot asian selvittämistä varten.

Mikäli alaikäisen omaishoidettavan lapsen vanhemmat eroavat tuen myöntämisen jälkeen, on asumisjärjestelyistä ilmoitettava hyvinvointialueen omaishoidon tuesta vastaavalle työntekijälle. Omaishoidon tuen jakamista arvioidaan tapauskohtaisesti, kun hoitovastuu jakaantuu tasaisesti huoltajille

Omaishoidon tuen toimeksiantosopimusta tehtäessä otetaan huomioon se, jos lapsi viettää säännöllisesti osan kuukaudesta toisen huoltajan luona. Jos lapsi on säännöllisesti osan kuukaudesta toisen huoltajan luona, joka ei toimi omaishoitajana, huomioidaan se hoidon sitovuuden arvioinnissa. Mikäli lapsi on yli 7 päivää kuukaudessa toisen huoltajan luona, kertyy omaishoidon vapaita kaksi vuorokautta kuukaudessa.

Hoitopalkkioluokka 1, alin sitovuusluokka, palvelun myöntämisperusteet alle 18-vuotiaat

Hoitopalkkio €/kk, katso liite 3

Lapsi tai nuori tarvitsee palvelutarpeen arvioinnin perusteella jatkuvaa hoitoa, huolenpitoa, valvontaa ja ohjausta terveeseen saman ikäiseen lapseen tai nuoreen verrattuna.

Lapsi tai nuori tarvitsee ikäänsä nähden runsaasti hoitoa sekä apua useissa henkilökohtaisissa toiminnoissa. Näitä ovat esimerkiksi liikkuminen, lääkehoidon toteuttaminen, ruokailut, peseytyminen, pukeutuminen, henkilökohtaisen hygienian hoito, wc-asioinnit sekä kodin ulkopuolella liikkuminen ja toimiminen.

Omaishoidon tarpeen arvioinnissa kiinnitetään huomiota päivittäisten toimintojen ja avun tarpeen lisäksi kommunikaatioon ja ymmärryskykyyn ja kykyyn olla toisten kanssa vuorovaikutuksessa sekä vaativien hoitotoimenpiteiden tarpeeseen.

Lapsi ei yleensä tarvitse säännöllisesti vammasta tai sairaudesta johtuvaa hoitoa yöaikaan, tai tarvitsee sitä satunnaisesti esim. kerran viikossa. Hän tarvitsee kuitenkin selkeästi enemmän valvontaa ikätasoon nähden.

Ainoastaan ohjauksen ja valvonnan tarve eivät ole riittäviä perusteita omaishoidon tuelle lapsuusiässä.

Hoitopalkkioluokka 2, keskimmäinen sitovuusluokka, palvelun myöntämisperusteet alle 18-vuotiaat

Hoitopalkkio €/kk, katso liite 3

Lapsi tai nuori tarvitsee palvelutarpeen arvioinnin perusteella erittäin vaativaa ja sitovaa hoitoa, huolenpitoa, valvontaa ja ohjausta terveeseen saman ikäiseen lapseen tai nuoreen verrattuna.

Lapsi tai nuori tarvitsee ikäänsä nähden runsaasti jatkuvaa hoitoa ja apua lähes kaikissa päivittäisissä henkilökohtaisissa toiminnoissa. Näitä ovat esimerkiksi liikkuminen, lääkehoidon toteuttaminen, ruokailut, peseytyminen, pukeutuminen, henkilökohtaisen hygienian hoito, wc-asioinnit sekä kodin ulkopuolella liikkuminen ja toimiminen.

Omaishoidon tarpeen arvioinnissa kiinnitetään huomiota päivittäisten toimintojen ja avun tarpeen lisäksi kommunikaatioon ja kognitiivisiin taitoihin sekä erityisen vaativien hoitotoimenpiteiden tarpeeseen, sitovuuteen ja toistuvuuteen.

Toisessa hoitopalkkioluokassa kaikki 1. palkkioluokan kriteerit täyttyvät, sekä omaishoitajan työ on selkeästi vaativampaa ja sitovampaa kuin 1. palkkioluokassa.

Lapsi tai nuori tarvitsee ikätasoon nähden säännöllisesti tavanomaista runsaampaa hoitoa, hoivaa ja/tai valvontaa myös yöaikaan, mutta yöllisen avun tarve ei ole jatkuvaluontoista.

Hoitopalkkioluokka 3, ylin sitovuusluokka, palvelun myöntämisperusteet alle 18-vuotiaat

Hoitopalkkio €/kk, katso liite 3

Lapsi tai nuori tarvitsee palvelutarpeen arvioinnin perusteella ympärivuorokautisesti erittäin vaativaa ja sitovaa hoitoa, huolenpitoa, valvontaa ja ohjausta terveeseen saman ikäiseen lapseen tai nuoreen verrattuna.

Lapsi tai nuori tarvitsee runsaasti ja jatkuvaluontoisesti hoitoa ja apua kaikissa päivittäisissä henkilökohtaisissa toiminnoissa. Näitä ovat esimerkiksi liikkuminen, lääkehoidon toteuttaminen,

ruokailut peseytyminen, pukeutuminen, henkilökohtaisen hygienian hoito, wc-asioinnit sekä kodin ulkopuolella liikkuminen ja toimiminen.

Omaishoidon tarpeen arvioinnissa kiinnitetään huomiota päivittäisten toimintojen ja avun tarpeen lisäksi kommunikaatioon ja ymmärryskykyyn ja kykyyn olla toisten kanssa vuorovaikutuksessa sekä erityisen vaativien hoitotoimenpiteiden tarpeeseen, sitovuuteen ja toistuvuuteen.

Kolmannessa hoitopalkkioluokassa kaikki 2. palkkioluokan kriteerit täyttyvät, sekä omaishoitajan työ on fyysisesti ja psyykkisesti erittäin raskasta sekä vaativampaa ja sitovampaa kuin 2. palkkioluokassa.

Lapsi tai nuori tarvitsee ikätasoon nähden tavanomaista merkittävästi runsaampaa hoitoa, hoivaa ja/tai valvontaa myös yöaikaan. Yöllä tarvittava hoito on toistuvaa ja jatkuvaluonteista lähes joka yö, mahdollisesti useita kertoja yössä.

Raskaan siirtymävaiheen hoitopalkkio, palvelun myöntämisperusteet alle 18-vuotiaat

€/kk, katso liite 3

Omaishoitolain 5 §:n 2 momentissa säädetään omaishoidon tuesta tilanteessa, jossa omaishoitaja on hoidollisesti raskaan siirtymävaiheen aikana lyhytaikaisesti estynyt tekemästä omaa tai toisen työtä. Tällöin hoidettava lapsi tai nuori tarvitsee erittäin runsaasti hoivaa ja huolenpitoa sekä kokoaikaisesti toisen henkilön läsnäoloa ja apua henkilökohtaisissa toimissa.

Hoidon sitovuus on samaa tasoa kuin sairaalahoidossa tai ympärivuorokautisessa palveluasumisessa.

Hoidollisesti raskas siirtymävaihe voi olla esimerkiksi siirtyminen hoitomuodosta toiseen (esim. sairaalahoidosta kotihoitoon), toipuminen vakavasta onnettomuudesta tai saattohoito. Hoitotyö on fyysisesti ja psyykkisesti erittäin raskasta ja sitoo hoitajaa merkittävästi.

Hoitopalkkio maksetaan määräaikaisesti pääsääntöisesti enintään kuuden kuukauden ajalta omaiselle tai läheiselle, joka jää ansiotyöstä pois vaikeasti sairaan lapsen tai nuoren hoitamista varten.

- Hoidettava tarvitsee ympärivuorokautisesti runsaasti hoivaa ja huolenpitoa tai valvontaa ja ohjausta henkilökohtaisissa toiminnoissa kuten lääkehuollossa, ruokailussa, peseytymisessä, pukeutumisessa, henkilökohtaisen hygienian hoidossa, wc-asioinnilla ja liikkumisessa.
- Hoitotyö edellyttää omaishoitajan työpanosta ja hoitovastuuta ympäri vuorokauden.
- Hoidettavan ei ole mahdollista olla yksin kuin hyvin lyhyen aikaa.
- Edellyttää omaishoitajan asumista samassa taloudessa.

Siirtymävaiheen hoitopalkkion saaminen edellyttää, että hoitava lääkäri on arvioinut omaishoidettavan tilanteen. Tuen myöntämisen perusteena on lääkärinlausunto hoidettavan vaikeasta sairaudesta tai vammasta.

Saattohoitotilanteessa saattohoidosta tulee olla virallinen lääkärin tekemän saattohoitopäätös. Päätös omaishoidon tuesta tehdään siitä päivästä alkaen, kun saattohoitopäätös on tehty.

Hoitajalla ei tältä ajalta ole vähäistä suurempia työtuloja, oikeutta sairausvakuutuslain (1224/2004)10 luvun mukaiseen erityishoitorahaan (koskee alle 16-vuotiaita) eikä oikeutta vuorotteluvapaalain (1302/2002) 13 §:n mukaiseen vuorottelukorvaukseen.

4. Aikuisten (yli 18-vuotiaat), omaishoidon tuen myöntämisperusteet ja hoitopalkkioluokat

Laissa ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (980/2012) säädetään, että hyvinvointialueen on käytettävä RAI (Resident Assessment Instrument) -järjestelmän arviointivälineitä iäkkään henkilön palvelutarpeen arvioinnissa, jos henkilö ammattihenkilön alustavan arvion mukaan tarvitsee säännöllisesti annettavia sosiaalipalveluja hoitonsa ja huolenpitonsa turvaamiseksi. Lisäksi hyvinvointialueen on huolehdittava, että RAI-arviointivälineistöä käytetään myös silloin, kun iäkäs henkilö saa edellä tarkoitettuja hyvinvointialueen järjestämiä palveluja ja hänen olosuhteissaan tapahtuu olennaisia muutoksia. RAI-arviointivälineistön on oltava hyvinvointialueiden käytössä viimeistään 1.4.2023.

Omaishoidon tuen tarvetta arvioitaessa 65-vuotta täyttäneen väestön osalta käytetään RAI-arviointijärjestelmää. Arvioitaessa omaishoidon sitovuutta, huomioidaan omaishoidettavan kognitiota, arkisuoriutumista, palvelutarvetta ja masennusoireiden ilmenemistä kuvaavat mittaritiedot.

CPS_6 (Cognitive Performance Scale, kognitiomittari)

- Asiakkaan kognitiota eli älyllistä toimintakykyä (muisti, päätöksentekokyky, ymmärretyksi tuleminen, kyky syödä itse) kuvaava mittari auttaa ymmärtämään, miten älyllisten toimintojen haasteet vaikuttavat asiakkaan kotona selviytymiseen esimerkiksi turvallisen lääkehoidon ja oikeanlaisen ravitsemuksen toteutumiseen. Mittari kuvaa asiakkaan kykyä käsitellä tai muistaa asioita, kykyä puhua ymmärrettävästi tai ajatella ja suunnitella asioita sekä tehdä päätöksiä. Mittarin asteikko on 0 – 6, mitä suurempi luku sen heikompi on asiakkaan älyllinen toimintakyky.

ADLH_6 (Activities Daily Livingi Hierarchical, arkisuoriutuminen, perustoiminnot, hierarkkinen)

- Arkisuoriutumisen mittarilla saadaan selville, tarvitseeko asiakas tukea tai apua esimerkiksi ruokailussa, liikkumisessa kotona, henkilökohtaisen hygienian hoidossa tai wc-toiminnoissa. Mitä suurempi mittariarvo on, sitä enemmän asiakas tarvitsee apua näissä toiminnoissa.

MAPLe_5 (Method for Assigning Priority Levels, palvelutarveluokka)

- Palvelutarvetta kuvaava mittaria tunnistaa, onko asiakkaan palvelutarve vähäinen (1), lievä (2), kohtalainen (3), suuri (4) vai erittäin suuri (5). Mittari pitää sisällään lähes 30 eri muuttujaa ja huomioi erityisesti asiakkaan kognition ja arkisuoriutumisen tilan. Muita sisältöjä mittarissa ovat esimerkiksi haastavan käyttäytymisen oireet, kotiympäristön tilanne, kaatuilu, vaeltelu, haavat, aktiivisuuden määrä, vähäiset aterioiden määrät, laitokseen joutumisen uhka sekä itsenäisen selviytymisen aste. Mittari kuvaa asiakkaan palvelujen luonnetta, jossa avuntarve kasvaa sitä mukaa mitä korkeampi mittariarvo on. Asiakkaan mahdolliset käytöshäiriöt näkyvät mittarissa ja nostavat mittarin arvon tasolle 5.

DRS_14 (Depression Rating Scale, masennusoiremittari)

- Mittari mittaa masennusoireita kuten onko henkilö kykenemätön huolehtimaan itsestään, suhtautuuko hän välinpitämättömästi omiin asioihinsa (ei nouse ylös sängystä, ei syö). Oireiden taustalla voi olla masennus tai muu psyykkinen sairaus, joka ei ole hoidosta huolimatta parantunut.

Hoitopalkkioluokka 1, alin hoidon sitovuus, palvelun myöntämisperusteet 18-vuotta täyttäneet
Hoitopalkkio €/kk, katso liite 3

Hoidettava tarvitsee palvelutarpeen arvioinnin perusteella heikentyneen toimintakyvyn, sairauden tai vamman vuoksi toistuvasti päivittäin hoitoa, huolenpitoa, tukea, ohjausta ja/tai valvontaa henkilökohtaisissa toiminnoissa. Näitä ovat esimerkiksi hoidettavan avustaminen tai ohjaaminen henkilökohtaisen hygienian hoidossa ja wc-toiminnoissa, peseytymisessä, pukeutumisessa, ruokailun järjestämisessä ja/tai syömisessä, lääkehoidon toteutuksessa, liikkumisessa/siirtymisissä, kognitiivisissa toiminnoissa (muisti, psyyke, ymmärtämiseen liittyvät toiminnot). Hoidettava kykenee itse suoriutumaan joistakin henkilökohtaisista toiminnoista.

Omaishoidettavan hoito, huolenpito ja/tai valvonta on säännöllistä ja sitovaa. Hoito ja huolenpito vaatii fyysistä läsnäoloa. Hoidettava voi olla osan vuorokaudesta yksin.

Palvelutarpeen arvioinnissa käytetään RAI-arviointivälineitä. Omaishoidon tuen päätöksen teon tukena ovat alla olevat toimintakykyä kuvaavat mittaritulokset:

- ADLH_6 vähintään 2,
  TAI
- CPS_6 vähintään 2,
- yllä olevien lisäksi MAPLe 5 vähintään 3
- DRS arvoa tarkastellaan tarvittaessa päätöksenteon tukena, jos muut arvot eivät täyty (eityisasiakasryhmät esimerkiksi psyykkinen toimintakyky), vähintään 5

Hoitopalkkioluokassa 1 omaishoitaja sitoutuu huolehtimaan yllä mainituista hoidettavan tarpeista.

Hoitopalkkioluokka 2, keskimmäinen sitovuusluokka, palvelun myöntämisperusteet 18-vuotta täyttäneet
Hoitopalkkio €/kk, katso liite 3

Hoidettava tarvitsee palvelutarpeen arvioinnin perusteella heikentyneen toimintakyvyn, sairauden tai vamman vuoksi useita kertoja päivässä hoitoa, huolenpitoa, tukea, ohjausta ja/tai valvontaa monissa henkilökohtaisissa toiminnoissa. Näitä ovat esimerkiksi hoidettavan avustaminen tai ohjaaminen henkilökohtaisen hygienian hoidossa ja wc-toiminnoissa, peseytymisessä, pukeutumisessa, ruokailun järjestämisessä ja/tai syömisessä, lääkehoidon toteutuksessa, liikkumisessa/siirtymisissä, kognitiivisissa toiminnoissa (muisti, psyyke, ymmärtämiseen liittyvät toiminnot).

Omaishoidettavan hoito, huolenpito ja/tai valvonta on laaja-alaista runsaasti aikaa vievää ja sitovaa. Hoidettava tarvitsee sairaudesta, vammasta tai muusta vastaavasta syystä johtuvaa hoitoa tai valvontaa myös yöaikaan, mutta vähäisessä määrin ja/tai satunnaisesti. Hoito ja huolenpito vaatii lähes jatkuvaa fyysistä läsnäoloa. Hoidettava ei voi asua yksin. Hoidettava voi olla yksin lyhyen aikaa.

Palvelutarpeen arvioinnissa käytetään RAI-arviointivälineitä ja omaishoidon tuen päätöksen teon tukena ovat alla olevat toimintakykyä tukevat mittaritulokset:

- ADLH_6 vähintään 2,
  JA
- CPS_6 vähintään 2,
- yllä olevien lisäksi MAPLe 5 vähintään 3
- DRS arvoa tarkastellaan tarvittaessa päätöksenteon tukena, jos muut arvot eivät täyty (erityisasiakasryhmät esimerkiksi psyykkinen toimintakyky), vähintään 5

Hoitopalkkioluokassa 2 omaishoitaja sitoutuu huolehtimaan yllä mainituista hoidettavan tarpeista.

Hoitopalkkioluokka 3, ylin sitovuusluokka, palvelun myöntämisperusteet 18-vuotta täyttäneet
Hoitopalkkio €/kk, katso liite 3

Hoidettava tarvitsee palvelutarpeen arvioinnin perusteella jatkuvasti heikentyneen toimintakyvyn, sairauden tai vamman vuoksi ympärivuorokautisesti hoitoa, huolenpitoa, tukea, ohjausta ja/tai valvontaa lähes kaikissa tai kaikissa henkilökohtaisissa toiminnoissa, ja/tai auttaa täysin liikkumisessa tai hoitaa vuoteeseen. Näitä ovat muun muassa hoidettavan avustaminen ja ohjaaminen henkilökohtaisen hygienian hoidossa ja wc-toiminnoissa, peseytymisessä, pukeutumisessa, ruokailun järjestämisessä ja/tai syömisessä, lääkehoidon toteutuksessa, liikkumisessa/siirtymisissä, kognitiivisissa toiminnoissa (muisti, psyyke, ymmärtämiseen liittyvät toiminnot).

Omaishoidettavan hoito, huolenpito ja/tai valvonta on ympärivuorokautista ja sitovaa. Hoidettava tarvitsee sairaudesta, vammasta tai muusta vastaavasta syystä johtuvaa hoitoa ja/tai valvontaa runsaasti myös yöaikaan. Hoito ja huolenpito vaatii lähes jatkuvaa fyysistä läsnäoloa. Hoidettava ei voi asua yksin. Hoidettava voi olla lyhyen aikaa tai ei ollenkaan yksin.

Palvelutarpeen arvioinnissa käytetään RAI-arviointivälineitä ja omaishoidon tuen päätöksen teon tukena ovat alla olevat toimintakykyä tukevat mittaritulokset:

- ADLH_6 vähintään 3,
  JA
- CPS_6 vähintään 3,
- yllä olevien lisäksi MAPLe 5 vähintään 4
- DRS arvoa tarkastellaan tarvittaessa päätöksenteon tukena, jos muut arvot eivät täyty (erityisasiakasryhmät esimerkiksi psyykkinen toimintakyky), vähintään 5

Hoitopalkkioluokassa 3 omaishoitaja sitoutuu huolehtimaan yllä mainituista hoidettavan tarpeista.

Raskaan siirtymävaiheen palkkio, palvelun myöntämisperusteet 18-vuotta täyttäneet
Hoitopalkkio €/kk, katso liite 3

Siirtymävaihe voi olla esimerkiksi toipumista vakavasta onnettomuudesta, terminaalivaiheen hoitoa tai siirtymistä hoitomuodosta toiseen.

Siirtymävaiheen hoitopalkkio on tarkoitettu hoidollisesti raskaalle ajalle edellyttäen, että omaishoitaja on lyhytaikaisesti estynyt tekemästä omaa taikka toisen työtä tai täysiaikaista opiskelua, Eikä hoitajalla ole tältä ajalta:

1) vähäistä suurempia työtuloja;
2) oikeutta sairausvakuutuslain (1224/ 2004) 10 luvun mukaiseen erityishoitorahaan; tai
3) oikeutta vuorotteluvapaalain (1305/ 2002) 13 §:n mukaiseen vuorottelukorvaukseen.

Raskas siirtymävaihe edellyttää hoitajalta päätoimista työpanosta ja hoitovastuuta.

Kyseessä on aina lyhytaikainen hoito ja huolenpito, joka on kestoltaan pääsääntöisesti enintään kuusi kuukautta.

5. Omaishoidon tuen lakisääteiset vapaat

Omaishoitajalla on oikeus pitää vapaata vähintään kolme (3) vuorokautta kalenterikuukautta kohti

Lakisääteisen vapaan pitäminen ei vähennä hoitopalkkion määrää. Asiakasmaksu lakisääteisen vapaan aikana määräytyy voimassa olevan asiakasmaksulainsäädännön mukaan (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 734/1992).

Omaishoitajan lakisääteinen vapaan aikaisen hoidon järjestämisen vaihtoehtoina ovat
- lyhytaikainen hoito ympärivuorokautisessa palveluasumisessa
- sijaishoito
- kotiin annettava palvelu
- lyhytaikainen perhehoito

Sijaishoitajalle maksettava hoitopalkkio

Toimeksiantosuhteiselle sijaishoitajalle maksettava hoitopalkkio on
- hoitopalkkioluokka 1: €/vrk, katso liite 3
- muut hoitopalkkioluokat: €/vrk, katso liite 3

Liite 2 Omaishoidon tuen sijaishoitajien kulukorvaukset 1.1.2023 lukien, AH 10.1.2023/ § 5

	Sijaishoidon kesto	**Kulukorvaus**
Omaishoidettavan hoito sijaishoitajan omassa kodissa.	vähintään 6 t/vrk	€/vrk, katso liite 3
Omaishoidettavan hoito sijaishoitajan omassa kodissa	alle 6 t/vrk	€/vrk, katso liite 3
Sijaishoito omaishoidettavan kodissa		€/vrk, katso liite 3

Korvaus oman auton käytöstä kotoa omaishoidettavan kotiin tai jos sijaishoitaja hakee omaishoidettavan kotiinsa. Korvaus, katso liite 3.

Sijaishoitajalle korvataan enintään kolme edestakaista matkaa per lakivapaa (AH 18.4.2023, § 167).

Liite 3 Varsinais-Suomen hyvinvointialueen omaishoidon palkkiot ja korvaukset 2026

Aluehallitus 15.12.2025, § 407

	1.1.2025 €/kk	**Laji**	**Indeksitarkistus 1.1.2026 %**	**1.1.2026 €/kk**
Hoitopalkkioluokka 1	483,22	palkkio	Eduskunnan päätös 2.12.2025	530,00
Hoitopalkkioluokka 2	751,67	palkkio	2,33	769,18
Hoitopalkkioluokka 3	1020,13	palkkio	2,33	1043,90
Raskas siirtymävaihe, palkkio	1610,72	palkkio	2,33	1648,25
	1.1.2025 €/vrk		**Indeksitarkistus 1.1.2026 %**	**1.1.2026 €/vrk**
Sijaishoitajan palkkio, hoitopalkkioluokka 1	85,91	palkkio	2,33	87,91
Sijaishoitajan palkkio, muut hoitopalkkioluokat	107,40	palkkio	2,33	109,88
Sijaishoito omaishoidettavan kotona	12,49	kulu	-	12,50
Sijaishoito sijaishoitajan kotona alle 6 h/vrk	14,96	kulu	-	14,96
Sijaishoito sijaishoitajan kotona vähintään 6 h/vrk	29,88	kulu	-	29,88